Orędownik Samorządu

ORGAN ZWIĄZKU GMIN WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Prenumerata wynosi 2 zł. kwartalnie. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem Telefony: Katowice 21-47

Wychodzi 10 i 25 dnia miesiąca
Red. i Adm.: Katowice Pocztowa 16/II
Redaktor: Stanisław Kuhnert Syndyk Związku Gmin Woj. Śląsk.

Ogłoszenia: Jednołamowy wiersz milim 50 gr. Przed tekstem 1 zł. za wiersz mm. Rach. w P. K. O. 304227

Numer 16 | Katowice, 25. sierpnia 1930 | Rok VI

TREŚĆ NUMERU 16-go:

O naprawę finansów komunalnych

Na apel nasz w sprawie prac Zarządu Związku Gmin a specjalnie wyłonionej w tym celu komisji dla spraw finansowych i podatkowych, odebraliśmy następujące uwagi z kilku gmin, które podajemy do publicznej wiadomości, licząc się z tem, że przyczynią się one do dalszej wymiany zdań w przedmiocie poruszonych tematów, na łamach naszego pisma.

* * *

Z gminy S. piszą nam:

Niefortunna ustawa o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych i państwowe ustawy podatkowe narzucają gminom nieregularne dochody. Zródłem, tego stanu rzeczy jest zupełny brak wpływów Związków komunalnych na wymiar podatków i opłat państwowych. Władze skarbowe zaś, urzędujące w bardzo licznych wypadkach poza gminą, nie znają stosunków obywateli, ani warunków w jakich oni żyją. Nieznajomość tych podstawowych zasad odbija się ujemnie na kształtowaniu się życia gospodarczego obywateli, a temsamem i gminy. Stan ten wprowadza pozatem niejednokrotnie chaos, niesprawiedliwość i wielkie niezadowolenie tak obywateli, jak i gminy. Dochody z podatków samoistnych są dla gmin tak minimalne, że stanowią zaledwie 10 proc. ogólnych dochodów. Ustalanie budżetów gmin w takich warunkach opierać się musi na fikcji. Zło to w skutkach swoich jest bardzo wielkie. Powoduje bowiem ogólne zadłużenie gmin i ich stopniowy upadek. Administracja gmin w takich warunkach jest niezmiernie trudna i napotykać musi w ciągu roku budżetowego na niejedną niespodziankę. Związki komunalne powinne mieć zatem wpływ na wymiar podatków i opłat państwowych, chociaż już nie w tym stopniu jak w czasie przedwojennym, lecz conajmniej 50 proc., by budżety tychże choć w części mogły być oparte na realnych podstawach. Ażeby tego dokonać, niezbędna jest tu systematyczna, przystosowana do postępu czasu i żywotnych interesów gmin pomoc ze strony Państwa i Władz Wojewódzkich w formie zmiany ustaw podatkowych

Ad. 4. Propozycje zmierzające do naprawy stosunków finansów gmin, a przedewszystkiem zmiana ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu ustalonem rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 8 lipca 1926.

1. Do art. 7. cyt. ustawy: Wskazana, a nawet konieczna jest zmiana cyt. art. pkt. 2 tej ustawy i to w ten sposób by Kasy skarbowe przekazywały dodatki do podatku przemysłowego i świadectw przemysłowych nie Wydziałom Powiatowym, lecz wprost gminom. Przywilej ten jest niesłusznie przyznany Wydziałom Powiatowym i uderza formalnie w samorząd gminy. Nie widzi się tu przyczyn, któreby przemawiały za tem, aby Wydział Powiatowy, jako władza nadzorcza gmin utrzymywał i rozdzielał ten podatek na gminy, który płaci obywatel danej gminy. System ten utrudnia pracę i przynosi gminom pewną stratę. Wydziały Powiatowe przeważnie nie trzymają się terminów wpłaty tych udziałów danej gminie. — Łatwiej przychodziłoby to władzy nadzorczej przez stosowanie pewnego nacisku na gminę, czego nie może stosować gmina, lecz odrazu posługiwać się musi drogą drażliwych zażaleń. Dalej jest również wskazanem przyznać conajmniej gminom wiejskim o charakterze miejskim praw, jakie posiadają miasta nie wydzielone w myśl art. 7. pkt. 1. Ciężary naprowadzonych gmin w porównaniu do niektórych miast o małej liczbie mieszkańców są o kilkaset procent wyższe jak tych właśnie miast. Zatem ubieganie się o prawa tych miast jest zupełnie uzasadnione.

2. Do art. 8. cyt. ustawy: Zasada wyszczególniona w cyt. art. pkt. 2 i 3 jest dla gmin wykonania przedsiębiorstw bardzo krzywdząca, dlatego,

że w gminach tych koncentruje się ogromny ruch etc., który przyczynia się do szybszego zużycia urządzeń dobra publicznego i t. p. Również wskutek nieznośnego zadymiania miejscowości przez Zakłady przemysłowe zmuszona jest taka gmina dla zdrowia obywatela zakładać planty, zieleńce etc. poza zamkniętem zabudowaniem, co pociąga za sobą wielkie wydatki. Poza wymienionemi, stwarzają zakłady przemysłowe wiele innych ujemnych momentów dla danej gminy. Tego nie odczuwa żadna z gmin siedziby, tembardziej takie gminy siedziby jak Świerklaniec, Repty Stare i t. p. i wzamian za to, formalnie za nic, otrzymują 15 proc. udziałów z góry od tych zakładów.

Wobec tego należy gminom siedziby przywilej ten ująć wzgl. zredukować do normalnego 2 proc. odszkodowania za rozdział, a o ile by względy techniczne na to pozwoliły przelać nawet rozdział tego podatku na gminy wykonania. Oprócz tego należy ująć gminie siedziby również przywilej przyznany art. 8. pkt. c. wyrażonej w ostatniem zdaniu, a udziały o dodatek ten rozdzielić według specjalnego klucza na wszystkie zainteresowane gminy.

3. Do art. 11. pkt. 1 cyt. ustawy: Artykuł ten jest niejasny. Powinien on być przystosowany do art. 14 ust. 1 ustawy ogłoszonej w Dz. U. Rz. Pol. Nr. 97 poz. 855 z dnia 5. 11. 27 r., który brzmi: „że przerachowywane mogą być jedynie wszelkie zobowiązania opiewające na złote w złocie, o ile w tychże jest wyraźnie zaznaczone".

Rozporządzenie wykonawcze objąć winno również co należy od przyrostu wartości odliczyć. Mam tu na myśli spłacone w międzyczasie długi hipoteczne, koszty odrestaurowania nieruchomości i t. p.

Wskutek niejasności tego przepisu jest on dotychczas różnorodnie interpretowany, co powoduje przewlekłe spory, ponoszenie niejednokrotnie kosztów sporu i powiększa nawał pracy.

4. Do art. 11. pkt. 2 cyt. ustawy: Rozporządzenie wykonawcze z dnia 7. VI. 1924 r. Dz. Ust. Sl. Nr. 14 pkt. 2 ust. 2 winno być przystosowane do ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych Dz. Ust. Rz. Nr. 98 z dnia 30 września 1926 poz. 570, ponieważ nie Urzędy Skarbowe, lecz notarjusze uskuteczniają wymiar wzgl. pobierają państwową opłatę od przeniesienia własności nieruchomości i na nich też winien ciążyć obowiązek uwiadamiania Związków komunalnych o dokonanym wymiarze opłaty.

5. Do art. 14. cyt. ustawy: Słowa „od publicznych" winny być zastąpione słowami „od wszystkich".

W ten sposób pozbyłyby się gminy kłopotu co do interpretacji tego art., gdyż trudno jest określić zabawę publiczną od niepublicznej. Stan ten utrudnia w wielkim stopniu urzędowanie, zaś urządzającym daje możność do obejścia podatku.

Poza przedstawieniami amatorskiemi mógłyby być również określone pewne zabawy nie podlegające opodatkowaniu.

6. Do art. 17. pkt. 3 cyt. ustawy: Dużo kłopotu sprawia również podatek od posiadania przedmiotów zbytku. Każdy nieomal płatnik podatku prowadzi spór z gminą o ten podatek, gdyż przy obecnej mechanizacji życia i wyścigu pracy nie może się z tem pogodzić, by samochód był jeszcze obecnie uważany za przedmiot zbytku.

Rachunkowość w Związkach Komunalnych

(Ciąg dalszy z nr. 15 „O. S." z r. 1930)

Jeżeli kasę gminną przedstawimy sobie jako osobę, której gmina powierzyła zawiadywanie zapasami pieniężnemi gminy, to w wypadku gdy kasa otrzymuje gotówkę a więc jest „Przychód" możemy pozycję tę określić słówkiem „W i n i e n"; możemy powiedzieć i zanotować: „Kasa „W i e n i e n" z a p o b r a n ą g o t ó w k ę". Gdy kasa gotówkę wypłaca a więc jest „R o z c h ó d" możemy powiedzieć „K a s a „M a" z a w y p ł a c o n ą g o t ó w k ę". Kasa jest winna, bo pobrała za gminę względnie otrzymała dla gminy gotówkę, a kasa Ma, bo wypłaciła Gminie względnie za gminę zapłaciła gotówkę. Słówko „Winien" równie dobitnie określa, że zapas gotówki w kasie zwiększył się jak słówko „Przychód", a słówko „Ma" znaczy to samo co „Rozchód" t. j. że zapas gotówki w kasie się zmniejszył. Wynika z tego, że bez szkody dla rachunkowości możemy słówka „Przychód" i „Rozchód" zamienić na słówka „Winien" i „Ma". Owszem osięgamy przez tę zamianę znaczne korzyści; i tak do określania wszystkich pozycyj bez względu na to czy są to pozycje gotówkowe czy memorjałowe używamy zamiast 4 słówek tylko 2: „Winien" i "Ma" przez co krąg rozumowania zmniejsza się i ogranicza tylko do 2 pojęć i przez co sposób notowania pozycyj ujednostajnia się, a co za tem idzie odpadają wszelkie komplikacje księgowe, źródło wielu błędów i omyłek. Z tych powodów też słówka „Przychód" i „Rozchód" zupełnie w rachunkowości podwójnej wyrugowano z użycia a do określania pozycyj księgowych używa się tylko słówek „Winien" i „Ma". O posługiwaniu się słówkami „Winien" i „Ma" będzie jeszcze mowa w dalszych rozdziałach.

Wszystkie dokonane zmiany majątku muszą być zapisane w księgach najprzód w formie odpowiadającej celem otrzymania ogólnych sum obrotów, a następnie systematycznie w formie kontowej na poszczególnych dotyczących rachunkach, celem wykazania stanów składników majątkowych oraz stosunku kredytowego do innych osób względnie instytucyj.

Główną zasadą księgowości podwójnej jest, że k a ż d a t r a n z a k c j a m u s i b y ć z a p i s a n a w f o r m i e k o n t o w e j n a d w ó c h r a c h u n k a c h: na je-

Aby się pozbyć wspomnianych, może i słusznych zarzutów, zdanie ostatnie w tym art. winno brzmieć „od posiadania przedmiotów służących jako środek lokomocji“ itd.

7. Niezależnie od powyższego proponuje się poczynić starania celem dokonania zmian niektórych państwowych ustaw podatkowych, a mianowicie:

a) przywrócenie gminom 30 proc. udział w podatku dochodowym, który został zredukowany na 15 proc. ustawą z dnia 22 grudnia 1925 r. D. U. R. P. Nr. 129. art. 16, poz. 918.

b) dokonanie zmiany art. 66 ust. o państw. podatku doch. z dnia 30. IV. 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 411.

Po myśli art. 87. cyt. ustawy ustanowione są terminy płatności państw. podatku dochodowego na 1 maja (zaliczka) i na 1 listopada (różnica) roku podatkowego. Wspomn. różnicę uiszczają jednak płatnicy dopiero po dokonaniu wymiaru przez władze skarbowe. Zdarzają się bardzo liczne wypadki, że władze skarbowe korzystają nadmiernie z uprawnień art. 66 ust. 2. Nie stosują się zupełnie do terminów płatności (art. 87) i dokonują wymiaru podatku w styczniu, a nawet w marcu i później.

Przez takie postępowanie władz skarbowych traci państwo jak również i Związki Komunalne, dla których podatek ten jest najważniejszym źródłem dochodu. Zatem wskazanem jest, by ustawa kładła bezwzględny nacisk na władze skarbowe do uskuteczniania wymiaru tego podatku osobom wskazanem w art. 66 ust. 2 do 1 października roku podatkowego.

c) Zmodyfikowanie wszelkich państwowych ustaw podatkowych w tym kierunku, aby Związki komunalne miały przynajmniej 50 proc. wpływ na wymiar państwowych podatków, ponieważ one dokładnie i najlepiej znają warunki płatników podatku.

d) Wprowadzenie w życie ustawy przyznającej gminom pewnych premji w zamian za zwolnienie od podatku przemysłowego zakładów przemysłowych znajdujących się na ich terenie, a eksportujących półfabrykaty i fabrykaty.

Za poparciem tegoż przemawiają następujące okoliczności. W niektórych gminach znajdują się zakłady przemysłowe eksportujące 2/3 towarów; w innych gminach zaś zakłady zaopatrują tylko rynek krajowy. Te ostatnie otrzymują podatek przemysłowy w 100 proc., drugie zaś zaledwie 25 proc. tego podatku. Gminy, które ponoszą te ogromne ofiary na rzecz dobra Państwa, na dłuższą metę tego nie wytrzymają. Ciąży bowiem na nich mimo tych ofiar, obowiązek postarania się dla obywateli o minimum niezbędnych wygód, oraz o danie im możności prowadzenia hygjenicznego życia. A że źródła dochodu systematycznie się zmniejszają, chylą się temsamem ku ruinie.

W konsekwencji czego szeroki ogół nieznający źródeł tego stanu rzeczy wymyśla na Zarząd takich gmin. Zarzuca im nieudolną gospodarkę, biorąc za porównanie sąsiedną lub inną gminą nie ponoszącą cyt. ofiar

* * *

Pan burmistrz M. pisze:

1. Proponuje się zmianę rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 18. lutego 1927 r. Dz. Ustaw

---

dnym po stronie Winien na drugim zaś po stronie Ma. Ta podwójność zapisków pochodzi z tąd, że każda tranzakcja dokonana wywiera podwójny skutek. Przykład: jeżeli urzędnik X otrzymuje zaliczkę na pobory w kwocie zł. 1.000,— to z jednej strony zmniejsza się zapas gotówki w kasie, z drugiej zaś strony urzędnik X staje się dłużnikiem gminy. Urzędnika X-a należy więc za pobraną zaliczkę obciążyć, kwotę zł. 1.000,— zapisać na jego rachunku po stronie Winien a kasę za wypłaconą kwotę uznać, czyli zapisać na rachunku kasy po stronie Ma. Inny przykład: Kasa Skarbowa wpłaciła na rachunek gminy do P.K.O. kwotę zł. 22.360,— tytułem dodatku komunalnego do podatku przemysłowego. Zamiast kasy gminnej, kwotę zł. 22.360,— pobrała P.K.O., przezco zwiększył się stan rachunku gminy w P.K.O.; należy zatem P.K.O. za tę kwotę obciążyć czyli zapisać na rachunku P.K.O. po stronie Winien; z drugiej strony zaś został wykonany budżet na kwotę zł. 22.360,— czyli że kwotę tę gmina otrzymała z budżetu na podstawie ustaw podatkowych; kwotą więc zł. 22.360,— należy rachunek dochodów budżetowych uznać, czyli pozycję zapisać na rachunku dochodów budżetowych po stronie Ma.

Dalszy przykład: Przedsiębiorca budowlany któremu powierzono wykonanie robót przy budowie szkoły składa do kasy gminnej tytułem kaucji 2 akcje Banku Polskiego wartości zł. 300,—. Z jednej strony zwiększa się zapas papierów wartościowych w depozycie walorów o 2 akcje Banku Polskiego, z drugiej zaś strony przedsiębiorca budowlany staje się wierzycielem gminy. Należy więc rachunek depozytorów walorowych obciążyć kwotą zł. 300,— za pobrane 2 akcje, a przedsiębiorcę uznać kwotą zł. 300,— za złożone 2 akcje. Te trzy przykłady ilustrują dostatecznie podwójny skutek przy dokonanych tranzakcjach, oraz uzasadniają konieczność uskuteczniania zapisków podwójnie t. j. na dwóch rachunkach.

Przed kontowaniem każdej pozycji należy przedewszystkiem ustalić, który rachunek ma być obciążony a który ma być uznany. Kombinacja właśnie z powodu podwójności zapisów jest nadzwyczaj łatwa. W pojęciach wstępnych powiedziano, że tych wszystkich, którzy od nas otrzymują jakąkolwiek wartość nazywamy odbiorcami albo dłużnikami a zatem za pobrane wartości obciążamy ich, a tych wszystkich, którzy nam dają jakąkolwiek wartość albo ponoszą za nas świadczenia, nazywa-

Sl. nr. 6 poz. 13 w tym kierunku, że ostateczny termin płatności I. raty kom. podatku bud. gruntowego i pod placów budowl. zostanie przesunięty z 15. września na 15. sierpnia każdego roku, zaś ostateczny termin płatności II. raty komunalnego podatku budynkowego, gruntowego i podatku od placów budowlanych zostanie przesunięty z dnia 15. lutego na dzień 15. stycznia każdego roku budżetowego, albowiem z powodu zamknięcia roku rachunkowego z dniem 31. marca jest obecny termin dla przymusowego ściągnięcia zaległości w tychże podatkach stanowczo za krótki.

2. Wobec tego, że dochód z dodatku komunalnego do podatku dochodowego w czasach przedwojennych pokrywał 40% ogólnych wydatków w budżecie administracyjnym, zaś obecnie pokrywa dochód z 15 %-wego udziału w państwowym podatku dochodowym i dodatku komunalnym do tegoż podatku tylko około 30 % ogólnych wydatków budżetu administracyjnego, zaś naturalny obecny przyrost ludności tut. gminy w porównaniu do czasów przedwojennych wzrosł o około 17 % oraz budżet tut. gminy przy zniżkowej tendencji w dochodach w udziale w podatku dochodowym i dodatku komunalnym do tegoż podatku za rok 1929 podwyższył się około 40 %. Zachodzi więc niezbędna potrzeba zreformowania tegoż źródła dochodowego celem uniknięcia wprost fatalnych skutków jakie by mógły w przyszłości powstać przy dalszej tolerancji obecnego systemu podatkowego.

Z uwagi na to, że dochód z dodatku komunalnego do podatku dochodowego był w czasach przedwojennych wprost filarem finansów komunalnych, powinien być doprowadzony także i obecnie dochód z tegoż wspomnianego źródła podatkowego do tej samej pozycji, jaką rolę odgrywał w budżetach gmin w czasach przedwojennych. Może to jedynie nastąpić drogą przywrócenia gminom dawniejszej autonomji w ustaleniu dodatków komunalnych do podatku dochodowego.

Obecny przepis 15 proc. udziału w państwowym podatku dochodowym jak i dodatku komunalnego do tegoż podatku przez Kasy Skarbowe oraz rozdział udziałów przez gminy siedziby przedsiębiorców wykazuje tyle braków, nieprzejrzystości, błędów obliczenia, że jest najwyższy czas do zlikwidowania tegoż systemu. Stwierdzono w bardzo dużo wypadkach błędne obliczenie na rzecz gmin przez Kasę skarbową 15 proc. udziału w państwowym podatku dochodowym. Straty te dochodzą czasami do poważnych sum, które ponoszą gminy.

Stwierdzono pozatem, że przy przypisaniu udziału w podatku dochodowym jak i dodatku komunalnym przez Kasę skarbową potrąconym od uposażenia i tp. przypisała kasa skarbowa udział w podatku dochodowym oraz dodatek komunalny wprost gminie zamieszkania pracobiorców, zaś wykazy pracodawców o potrąceniu tegoż podatku przesłała kasa skarbowa gminie siedziby przedsiębiorstwa dla rozdzielenia udziałów dla gminy zamieszkania pracobiorców i to pomimo tego, że tenże udział nie został wogóle gminie siedziby przedsiębiorstwa przypisany.

Stwierdzono także, że gminy siedziby przedsiębiorstwa załatwiają bardzo opieszale rozdział udziałów na gminy zamieszkania pracobiorców. Większa liczba gmin przekazuje udziały z opóźnieniem półrocznem czasami nawet i później.

---

my dostawcami albo wierzycielami i uznajemy ich. Jeżeli więc przy tranzakcji występuje osoba, która od nas pobrała wartości, należy jej rachunek obciążyć — drugi rachunek na którym mamy kontować musi być uznany; gdy osoba, biorąca udział w tranzakcji daje nam wartość względnie ponosi za nas świadczenia, należy rachunek jej uznać a drugi rachunek na którym mamy kontować musi być obciążony. Jeżeli przy tranzakcjach osoby albo instytucje nie występują a tylko rachunki rzeczowe jak kasa, dochody budżetowe, wydatki budżetowe, weksle i t. p. należy przynajmniej jeden z rachunków, na których mamy kontować, przedstawić sobie jako osobę i ustalić czy ten rachunek ma być obciążony czy uznany, a drugi rachunek musi być uznany względnie obciążony zależnie od tego jak kontowaliśmy na rachunku pierwszym.

Z przytoczonych wyżej przykładów podwójnego kontowania wynika, że przy każdej tranzakcji suma zapisana po stronie Ma, czyli sumy zakontowane na 2 rachunkach bilansują się. Jeżeli kwoty zakontowane bilansują się przy każdej poszczególnej pozycji, to muszą się też bilansować sumy obrotów dziennych, strony Winien ze stroną Ma. Jeżeli obroty dzienne strony Winien nie są równe obrotom strony Ma, to jest to znak, że jakaś pozycja została błędnie zakontowana. Tak samo, jak obroty dzienne, muszą się też bilansować obroty miesięczne i obroty roczne. Wogóle, kiedykolwiek pozliczamy w księgach rachunkowych obroty Winien wszystkich rachunków i obroty Ma, to zawsze otrzymać musimy, o ile nie popełniono przy kontowaniu błędów, te same sumy. Tak samo jak obroty, muszą się też bilansować salda wszystkich rachunków, jeżeli je wyprowadzimy i zliczymy, suma wszystkich sald debetowych, równać musi się sumie wszystkich sald kredytowych. Wywody niniejsze o bilansowaniu obrotów i sald doskonale ilustruje i potwierdza przytoczone w Instrukcji rachunkowo-kasowej zestawienie rachunkowe miesięczne wzór nr. 30. We wzorze tym uwidoczniono najpierw salda za miesiąc lipiec, następnie obroty za sierpień, a na podstawie sald lipcowych i obrotów sierpniowych wyprowadzono w końcu salda. Sumy tak sald, jak i obrotów strony Winien są równe sumie sald i obrotów strony Ma. — Ta stała równowaga sum debetowych i kredytowych w księgach, wynikająca z podwójności zapisków ma, jak później zobaczymy, niezmiernie doniosłe znaczenie przy kontroli rachunkowości, sporządzaniu zestawień rachunkowych.

Zauważono także przy samodzielnych płatnikach podatku dochodowego (osoby fizyczne i prawne; kupcy, rzemieślnicy wolne zawody, firmy, spółki akcyjne i tp.) że Kasy skarbowe przy uiszczeniu podatku dochodowego na raty pokrywają na pierwszem miejscu zaległy państwowy podatek dochodowy, zaś dodatek komunalny pobierają i przypisują dopiero gminie po całkowitem pokryciu państwowego podatku dochodowego. Przy takim stanie rzeczy dochodzą gminy z bardzo wielkiem opóźnieniem do swych dochodów z dodatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego. Przy potrąceniu dodatku komunalnego i podatku dochodowego z uposażenia służbowego przez pracodawców zauważono, że pracodawcy w wypadkach zmiany miejsca zamieszkania pracobiorcy nie sprostowują w swej ewidencji nowego miejsca zamieszkania pracobiorcy i dopisywują w wykazach o potrąconym podatku dochodowym i dodatku komunalnym do tegoż podatku czasami całe lata nadal podatek poprzedniej gminie zamieszkania pracobiorcy, a nie obecnej gminie zamieszkania pracobiorcy.

Oprócz powyżej wymienionych wad i braków obecnego systemu podatkowego dochodzi jeszcze okoliczność zwolnienia urzędników i funkcjonarjuszy państwowych od dodatku komunalnego na rzecz Związków Samorządowych. Strata dla gminy tut., która powstała przez uwolnienie urzędników i funkcjonarjuszy państwowych od dodatku komunalnego wynosi rokrocznie około 180.000,—zł.

Stanowczo za wysoki jest także obecnie udział który gmina musi z wpływów w podatku dochodowym przekazywać Wydziałowi Powiatowemu. W czasach przedwojennych wynosił przez gminę tut. płacony podatek na rzecz Wydziału Powiatowego 100 proc. mniej jak obecnie. Niesłusznie jest także uwolnienie od podatku na rzecz Związków Samorządowych kolei, a strata tut. gminy w porównaniu do czasów przedwojennych wynosi około 100.000,—zł, Celem usunięcia tychże powyższych braków obecnego systemu podatkowego proponujemy przy mającej być wydanej noweli do ustawy o finansach komunalnych zmodyfikować art. 9 ustawy z dnia 14. kwietnia 1924 r. wzgl. ustęp 1 art. 8 ustawy o finansach komunalnych ogłoszony w brzmieniu rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 8. lipca 1926 r. w następującej formie:

a) Zrezygnować całkowicie z 15 proc. udziału w państwowym podatku dochodowym.
b) W miejsce zrezygnowania 15 proc. udziału w państwowym podatku dochodowym ad a) przywrócić przedwojenną autonomję ustalenia każdego rocznego dodatku komunalnego do podatku dochodowego przez korporacje miejskie.
c) Spowodować, ażeby dodatek komunalny do podatku dochodowego potrącony przez pracodawców z uposażenia służbowego i wynagrodzenia za najemną pracę został przekazywany wprost gminom zamieszkania pracobiorców.
d) Spowodować, ażeby wymiar i pobór dodatku komunalnego samodzielnych podatników do podatku dochodowego to jest kupców, rzemieślników, wolne zawody, firmy, spółki akcyjne i tp został przeprowadzony przez samą gminę.
e) Spowodować, ażeby istniała możliwość prawna pociągnięcia do dodatków komunalnych do podatku dochodowego także urzędników i funkcjonarjuszy państwowych.
f) Spowodować, ażeby pociągnięto do dodatku komunalnego także i kolej państwową od fingowanego dochodu tak jak to miało miejsce w czasach przedwojennych.
g) Spowodować obniżenie udziału w podatku dochodowym na rzecz Wydziału Powiatowego z 15 proc. na 5 proc.

Co do podatku przemysłowego proponujemy zniesienie dodatku komunalnego do świadectw przemysłowych, zaś w miejsce to upraszamy zmodyfikować obecny system tegoż podatku w tym kierunku, że gminom zostanie przywrócona przedwojenna autonomja ustalenia rokrocznie mającego być pobieranego dodatku komunalnego na kształt przedwojennego dodatku procederowego do obecnego podatku przemysłowego (obrotowego).

Wymiar i pobór dodatku komunalnego do podatku przemysłowego (obrotowego) upraszamy przekazać także samem gminom.

Upraszа się także o zredukowanie dotychczasowego udziału w podatku przemysłowym (obrotowym) dla Wydziału Powiatowego z 15 proc. na 5 proc.

* *

Naczelnik gminy Radlin, p. Brandys, pisze nam:

W Orędowniku Samorządowym Nr. 15 jest ogłoszony projekt nowej ustawy o daninach komunalnych, opracowany przez Komisję dla spraw finansowych i podatkowych. Na ten projekt możnaby się w głównych zarysach zgodzić, albowiem źródła dochodowe są sprawiedliwie rozłożone na wszystkie Związki komunalne przy uwzględnieniu gmin wykonywania przedsiębiorstwa i gmin zamieszkania.

Nie może się jednakowóż nigdy godzić żadna gmina wykonywania i zamieszkania na propozycje, jakie poczyniła „jedna z gmin“ odnośnie do artykułu 7 i 8 b. obecnej ustawy o tymcz. ureg. finansów kom. (Uwagi redakcji: odnośna propozycja nie wyszła z Gminy K.) Mianowicie chodzi tu o przyznanie gminom siedziby przedsiębiorstwa z góry 25% z udziału w państwowym podatku dochodowym oraz dodatku do tegóż a nawet 25% z dodatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego. Taki przywilej byłby bardzo krzywdzący dla pozostałych gmin, nie będących siedzibą przedsię-

biorstw. Ten krzywdzący przywilej już raz istniał i został ustawą z dnia 7. grudnia 1927 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 26 poz. 48) od 1 kwietnia 1928 r. częściowo zniesiony. Do zmiany tego przywileju musiały istnieć i faktycznie też istniały poważne powody, którego nie należałoby ponownie przywracać.

Wypada tylko nadmienić, że obecnie prawie wszystkie przedsiębiorstwa górnośląskiej części województwa śląskiego mają swe siedziby w Katowicach. Przedsiębiorstwa same zaś są położone w więcej gminach. Gminy wykonania przedsiębiorstwa ponoszą w związku z tem wykonaniem olbrzymie ciężary, gdyż są przeważnie gminami o zaludnieniu robotniczem. Wyliczam tu tylko opiekę społeczną nad ubogiemi a obecnie i bardzo często nad bezrobotnymi, gdyż akcja państwowej pomocy jest niewystarczającą. Dalej olbrzymie wydatki na szkolnictwo, zdrowie publiczne, bezpieczeństwo publiczne i wiele innych. Wydatki te pochłaniają 50—60% ogólnych zwyczajnych wydatków gmin. Gmina siedziby przedsiębiorstwa jest już od tych wydatków stosownie do odnośnych przedsiębiorstw wolna a pomimo tego ma korzystać według projektu wzgl. jej życzeń z źrodeł dochodowych w tej samej części co gmina wykonania, obarczona wszystkiemi ciężarami. Do tego są jeszcze kopalnie i huty jednego i tego samego przedsiębiorstwa bardzo często położone na terenie więcej gmin, wobec czego 25% udział podatku dochodowego dzieli się na wszystkie te gminy. Gmina siedziby natomiast już z góry miałaby 25% udział zapewniony wyłącznie dla siebie. Podnieść wypada jeszcze, że w gminie siedziby przedsiębiorstwa zamieszkują właśnie dyrektorowie generalni i cały sztab urzędników, wyższych, którzy płacą i najwyższe podatki z czego korzysta również gmina siedziby przedsiębiorstwa, będąca w tym wypadku równocześnie gminą zamieszkania. Oprócz tego bardzo często budują przedsiębiorstwa w gminie siedziby głównego Zarządu domy administracyjne oraz domy mieszkalne dla swych urzędników, natomiast w gminach wykonania przedsiębiorstwa akcja budowlana zamarła już od dłuższego czasu. I stąd ma gmina siedziby pewne wyrównanie za nieliczne wydatki spowodowane ewtl. przez te zakłady.

Nowa ustawa o daninach komunalnych nie powinna wobec tego uledz zmianom na szkodę gmin wykonania i zamieszkania.

Sprawiedliwe wyjście dla wszystkich gmin będzie, gdy

a) art. 7 ust. o tymcz. ureg. finansów kom. dot. podatku przemysłowego pozostanie w niezmienionej formie,

b) art. 8 b pkt. 2 i 3 cyt. ustawy dot. podatku dochodowego nie będzie przewidywał żadnego przywileju dla gminy siedziby przedsiębiorstwa. W ostatecznym wypadku byłby dla tej gminy usprawiedliwiony udział z góry 5—10%,

c) w każdej gminie ustanowione zostaną podkomisje szacunkowe do podatku dochodowego i ewentl. przemysłowego.

d) udział gmin w państwowym podatku dochodowym zostanie podwyższony na 30%,

e) gminy będą upoważnione do ustalenia stopy podatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego oraz podatku przemysłowego. (W tym wypadku powinneby Urzędy Skarbowe dostarczyć gminom wykazy płatników dot. wymiaru państwowego podatku dochodowego wzgl. przemysłowego),

f) gminy będą kompetentne do wymierzania i ściągania dodatków komunalnych do podatków państwowych bezpośrednio bez odprowadzenia ich do Kas Skarbowych,

g) zniesie się nieproduktywne podatki, jak hotelowy, w gminach wiejskich od plakatów i ogłoszeń, od przedmiotów zbytku, od polowania.

W sprawie resztek poniżej jednego złotego

od udziału gmin w państwowym podatku dochodowym i dodatku komunalnym od tegoż podatku, prosimy

1. aby gminy, które dotąd nie powzięły jeszcze uchwały w przedmiocie przekazywania tych resztek do dyspozycji Zarządu Związku Gmin, uchwałę tę przeprowadziły,

2. aby gminy, dokonywujące rozdziału, resztki przekazywały na początku miesiąca każdego kwartału, bez osobnego uwiadamiania, celem zaoszczędzenia kosztów portorji, na konto P. K. O. Związku Gmin Woj. Śl. Nr. 300802 z dopiskiem „resztki poniżej 1 zł.“

Zarząd
Związku Gmin Woj. Śląskiego
(—) Dr. Kocur.

Dalszy spis gmin

które zrezygnowały z resztek miesięcznych poniżej 1 zł. z udziału swego w podatku dochodowym i dodatku komunalnym.

Miasto **Katowice.**
Pow. Lubliniecki: **Kalety.**
Pow. Pszczyński: **Wesoła.**

Nieco statystyki

ogólnej oraz z działalności inwestycyjnej gmin śląskich.

(ciąg dalszy)

Powiat Katowice.

Makoszowy liczyły z początkiem 1930 r. mieszkańców 3.298. Obszar gminy wynosi 763 ha. Stacja kolejowa Makoszowy, a Urząd Pocztowy znajduje się w Bielszowicach. Dróg gminnych posiadają Makoszowy 11,5 klm, w czem brukowanych 0,645 klm. Gmina jest skanalizowaną. Sieć kanalizacyjna wynosi 1795 m, a sieć wodociągowa 3475 m. Oświetlenie jest elektryczne.

Budżet gminy zwyczajny wykazuje kwotę 64.340 zł., zaś nadzwyczajny 77.600 zł. Ogólny majątek gminy przedstawia kwotę przeszło 200.000 zł., przy minimalnem zadłużeniu.

Do końca r. 1928 przeprowadzono remont ulic na długości 2.760 m. Również w r. 1929 przeprowadzono dalszy remont długości 450 m.

Sl. Urząd Wojewódzki rozpoczął w gminie budowę 15 domów mieszkalnych. Pozatem wybudowano prywatnie jedynie 2 domy o 6 mieszkaniach.

Gmina zatrudnia 4 pracowników.

Nowa Wieś liczyła z początkiem br. mieszkańców 24.336. Obszar gminy wynosi 588 ha. Stacja kolejowa, urząd pocztowy i parafja w miejscu. Drogi gminne wykazują długość 7,31 klm, w tem bruku 1,20 klm, szosy 0,26 klm, a polnych dróg 5,85 klm. Sieci kanalizacyjnej jest 10 klm, jak również 10 klm. sieci wodociągowej. Oświetlenie jest elektryczne i gazowe. Gmina posiada 2 planty o obszarze 0,30 ha. Z gmachów posiada gmina 2 budynki administracyjne, 3 budynki mieszkalne, budynek straży pożarnej, 6 budynków szkolnych.

Budżet zwyczajny za rok 1929/30 wykazywał kwotę 821.253 zł. w dochodzie a 572.099 zł. w rozchodzie. Nadzwyczajny zaś w dochodzie 450.000 zł., a w rozchodzie 699.100 zł. Ogólny majątek gminy szacuje się na przeszło 2 miljony zł. przy zadłużeniu około 650.000 zł.

Do końca r. 1928 wykonano rozbudowę ratusza oraz budowę domu robotniczego. Rozszerzono sieć wodociągową i kanalizacyjną, rozbudowano most oraz przeprowadzono naprawę 5 ulic.

W r. 1929 prowadzono dalszą rozbudowę ratusza, skanalizowano dalszych 5 ulic, oraz rozszerzono odpowiednio sieć wodociągową. Kosztem gminy wybudowano 3 mieszkania po 3 pokoje i kuchnię. Sl. Urząd Wojewódzki wybudował w gminie 44 mieszkania, zaś firma Wirek Kopalnie Sp. Akc. i osoby prywatne razem 72 mieszkania.

Gmina zatrudnia 41 pracowników i 15 robotników.

Co jest uposażeniem?

Min. skarbu Matuszewski wystosował do kancelarji cywilnej Prezydenta Rzplitej, do biura Sejmu i Senatu oraz Najwyższej Izby Kontroli, prezydjum Rady ministrów i wszystkich ministerstw pismo w sprawie dodatkowego wynagrodzenia funkcjonarjuszy państwowych.

Min. skarbu podaje do wiadomości wykładnię ostatniego ustępu art. 4 tejże ustawy w sprawie dodatkowego wynagrodzenia funkcjonarjuszy państwowych.

Interwencję swoją p. minister odnosi przedewszystkiem do ustalenia tego co uważać należy za uposażenie, co podpada pod pojęcie dodatkowego wynagrodzenia.

Za uposażenie określone przez ogólną ustawę należy uważać płacę zasadniczą, dodatek regulacyjno, ekonomiczny, społeczny, kresowy z uwzględnieniem 5 proc. podwyżki, dodatek mieszkaniowy i 15 proc. dodatek miesięczny.

Co się tyczy pracowników kontraktowych, to o ile w myśl zawarcia z nimi umowy otrzymują wynagrodzenie do pewnej grupy uposażeniowej funkcjonarjuszy państwowych, należy to uważać za ich uposażenie, z wyjątkiem dodatku na mieszkanie, który im nie przysługuje.

O ile natomiast pracownicy kontraktowi otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe, to za ich wynagrodzenie uważać należy kwotę określoną w umowie jako ich wynagrodzenie miesięczne oraz 15 proc. dodatek miesięczny, o ile dodatek ten w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów odnośnemu pracownikowi kontraktowemu przysługuje.

Pod pojęciem dodatkowego wynagrodzenia podpadają remuneracje, wynagrodzenie za nadliczbowe godziny pracy, wszelkie dodatkowe wynagrodzenia o ile wysokość ich nie jest określona przez ustawę, wszelkie specjalne dodatki z tytułu szczególnej właściwościwości służby oraz wszelkie wynagrodzenia perjodyczne i jednorazowe. Nie podpadają pod pojęcie dodatkowego wynagrodzenia zapomogi oraz diety i koszta podróży. Ministerstwo spraw wewnętrznych ustaliło w porozumieniu z ministerstwem skarbu, że do dodatkowych wynagrodzeń nie należą dodatki reprezentacyjne po 1500 zł. miesięcznie, które pobierają wszyscy wojewodowie i komisarz rządu w Warszawie.

Targi północne w Wilnie

W czasie od 14-go do 28-go września 1930 r. odbędą się w Wilnie II-gie Targi Północne, oraz Wystawa Sztuki i Przemysłu Ludowego.

Zakres Wystawy obejmuje dział rolny, dział przemysłu i rzemiosł oraz sztukę ludową.

Z rolnictwa przedstawiona będzie produkcja roślinna, zwierzęca, pszczelnictwo, leśnictwo, przemysł rolny, spółdzielnie oraz zakłady rolnicze itp.

W II-gim dziale meble z drzewa i wikliny, przemysł chemiczny, mineralny, maszyny rolnicze, tekstylja, przemysł szczotkarski, powróżniczy etc.

W Wystawie Ludowej ujrzymy ceramikę, tkaniny, budownictwo, meblarstwo i ornamentację ludową i td.

Zastępstwo II-gich Targów Północnych na terenie tut. Województwa objęło Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach, ul. Stawowa 14 I. p. Tel. 18-68 i 71, do którego winny się zwracać zainteresowane sfery rolnicze, handlowe, przemysłowe i krajoznawcze o potrzebne informacje.

Kronika

Katowice. Z dniem 18. sierpnia br. rozpoczął swój tegoroczny urlop syndyk Związku Gmin Woj. Śl., p. Stanisław Kuhnert.

Poznań. (Ustawa o stowarzyszeniach.) Bardzo dotkliwie odczuwano dotychczas brak komentarzy i kwalifikowanego opracowania obowiązującego na Ziemiach Zachodnich prawa o stowarzyszeniach i zgromadzeniach.

Brakowi temu kładzie koniec świeże wydawnictwo „Prawa Administracyjnego" pod redakcją Mag. praw H. Jahnkówny w Poznaniu, którego nakładem wyszła broszura opracowana przez b. naczelnika wydziału bezp. publ. w Wojew. Poznańskiem p. Wł. Gluka.

Broszura stron 80 in quarte obejmuje obok tekstów ustawy o stowarzyszeniach z 19. 4. 1908, przepisów kodeksu cywilnego o stowarzyszeniach i ustawy o wolności zgromadzeń przedwyborczych, systematyczne opracowanie tych kwestji (na 67 stronach), wykładnię ustaw z komentarzami i wyrokami sądownictwa administracyjnego oraz skorowidzem.

Cena 3 zł. Zamawiać można u p. S. Malińskiego, Poznań, Zawady 28 oraz w księgarniach Jachowski, Gebethner i Wolff oraz Św. Wojciecha w Poznaniu.